

Plantedirektoratet

Vedrørende ”konsulenterklæring”.

Seniorforsker
Finn Pilgaard Vinther

Dato: 07-12-2010

Dir.: 8999 1861
E-mail: finn.vinther@agrsci.dk

Side 1/3

Plantedirektoratet (PD) har d. 25. november 2010 anmodet Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet (DJF) om at vurdere om det er sandsynligt, at gødskningsbekendtgørelsens § 16 ikke fører til en øget udvaskning.

Gødskningsbekendtgørelsens § 16 giver landmanden mulighed for, via en konsulenterklæring, at ansøge om øget kvælstofkvote i tilfælde af ekstremt vejrlig.

Baggrund for bestillingen samt svar, udarbejdet af undertegnede, er vedlagt.

Med venlig hilsen

Finn P. Vinther,
Seniorforsker og temakoordinator for Miljø og bioenergi

Baggrund for bestillingen

EU-kommissionen er ved at gennemgå Danmarks implementering af Nitratdirektivet. I den forbindelse bliver gødskningsreglerne gennemgået. Kommissionen har i den anledning anmodet Danmark om at sandsynliggøre, at den regel, der muliggør at landmanden ved ekstremt vejrlig kan ansøge om ekstra kvælstofkvote, ikke fører til en øget risiko for kvælstofudvaskning.

Gødskningsbekendtgørelsens¹ § 16 (tidligere § 14) giver landmanden mulighed for at ansøge om øget kvælstofkvote i tilfælde af ekstremt vejrlig:

Korrektion af kvælstofkvote i ekstreme vejrligstilfælde

§ 16. Hvis der på grund af ekstreme vejrligstilfælde bortfyger eller udvaskes udbragt kvælstof fra en mark eller dele af en mark, kan virksomhedens kvælstofkvote forhøjes på grundlag af en erklæring fra en planteaviskonsulent, der er ansat i en landøkonomisk forening, eller fra en konsulent, der er godkendt hertil af Plantedirektoratet.

Stk. 2. Erklæringen skal indeholde en begrundet forklaring på, hvorfor de pågældende marker afviger fra det normale. Erklæringen indgives til Plantedirektoratet via www.pdir.fvm.dk eller afgives på en af direktoratet godkendt blanket, der fremsendes til direktoratet. Erklæringen skal indgives eller fremsendes til direktoratet inden udgangen af planperioden. Den yderligere tilførsel af kvælstof må først gennemføres, når direktoratet har godkendt erklæringen.

PD har udarbejdet en vejledning i udfyldelse af Konsulenterklæringsblanket (vedhæftet). Endvidere oplyser PD, at der i de seneste planperioder er godkendt følgende antal ansøgninger om øget kvælstofkvote som følge af ekstremt vejrlig:

05/06: 3
06/07: 530
07/08: 0

Det er hovedsageligt majs der søges om ekstra kvote til, men også en lille andel kartofler og nogle specialafgrøder (asier, rødbeder og lign).

Svar fra DJF

Via PD's kontrol af gødningsplaner og -regnskaber bliver der holdt nøje regnskab med, at kvælstoftilførslen på bedriftsniveau ikke overskrider de

¹ Lovbekendtgørelse nr. 18 af 8. januar 2010 og heraf udstedte bekendtgørelse nr. 928 af 16. juli 2010 om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække.

fastsatte N-normer, som efter normreduktion pt. svarer til ca. 85% af de økonomisk optimale normer. Det betyder, at det kun tillades at de enkelte afgrøder tildeles den absolut nødvendige mængde kvælstof, hvorved det kan have betydelige konsekvenser for udbyttet, hvis den udbragte kvælstof "mistes" som følge af ekstremt vejrlig.

I sådanne tilfælde kan landmanden via en konsulenterklæring søge om en forhøjet kvote til erstatning af det mistede kvælstof. Som det fremgår af den detaljerede vejledning (vedlagt), forudsætter en godkendelse dog, at det kan dokumenteres, at det inden for en periode på mindst 30 dage har regnet mere end 2½ gange normal nedbør, eller at der inden for 2 sammenhængende dage er faldet mere end 2 gange 30 dages normal nedbør.

Kan dette dokumenteres, vil der blive givet tilladelse til at udbringe mellem 10 og 45 kg N/ha. Regnes der som gennemsnit af jordtyper med at ca. 33% af uorganisk N bliver udvasket (Kristensen et al., 2003) betyder det, at der fra de pågældende marker kan forventes en øget udvaskning fra rodzonen på 3-15 kg N/ha.

Konklusionen er derfor, at gødskningsbekendtgørelsens § 16 forventes at medføre en øget udvaskning af kvælstof i størrelsesordenen 3-15 kg N/ha fra den pågældende mark, afhængig af afgrøde og jordtype. Dette skal dog ses i relation til de betingelser, der skal være opfyldt, for at en konsulenterklæring kan accepteres, og dermed det lille areal der almindeligvis er tale om. Det vurderes derfor, at den øgede udvaskning samlet set vil være yderst begrænset.

Reference

Kristensen, K., Jørgensen, U., Grant, R.. 2003. Genberegning af modellen N-LES. Baggrundsnotat til Grant, R. og Waagepetersen, J. 2003. Vandmiljøplan II - slutevaluering. Danmarks Miljøundersøgelser, Miljøministeriet.

Vejledning i udfyldelse af Konsulenterklæringsblanket

I medfør af § 14 i bekendtgørelse nr. 786 af 22. juli 2008 om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække i planperioden 2008/2009 kan kvælstofkvoten for en virksomhed ved ekstreme vejrligstilfælde, hvor der bortfyger eller udvaskes kvælstof, forhøjes på grundlag af en erklæring fra en planteavlskonsulent ansat i en landøkonomisk forening eller en konsulent godkendt af Plantedirektoratet.

Konsulenterklæringer udarbejdes på Plantedirektoratets blanket eller på anden blanket, der er godkendt af Plantedirektoratet for den pågældende planperiode, jf. § 14, stk. 2 i bekendtgørelsen. Øverst anføres oplysninger om bedriften. I skemaet angives oplysninger om markens nummer, areal, afgrøde, såtidspunkt og markens kvælstofkvote i følge kvælstofnormerne i Plantedirektoratets vejledning om mark- og gødningsplan, gødningsregnskab, plantedække og harmoniregler (korrigeret med kvælstofprognosen). Kvælstofkvoten anføres både pr. ha og for hele marken. Tallene kan overføres fra mark og gødningsplanen (skema A). Den ekstra kvælstofkvote anføres ligeledes pr. ha og for hele marken. Kvoten i alt beregnes som: N-kvoten i følge normer + Ekstra kvote = Kvoten i alt. Beregningen foretages pr. ha og for hele marken. Opgørelse af det nødvendige ekstra kvælstofbehov foretages ved anvendelse af det program Landscentret og DJF har udarbejdet og som er baseret på kvælstofmodellen DAISY. Programmet er tilgængeligt på www.planteinfo.dk. Der foretages en reduktion med 20 pct. af den beregnede ekstra kvote. Er den beregnede ekstra mængde kvælstof under 10 kg N pr. ha kan der ikke godkendes ekstra kvælstofkvote til den pågældende mark. Der kan maksimalt godkendes 45 kg N ekstra pr. ha. Hvis en erklæring gælder flere marker, anføres hver enkelt i skemaet under hinanden. Ifølge bekendtgørelsens § 14, stk. 2 skal der i konsulenterklæringen angives en begrundet forklaring på, hvorfor de pågældende marker afviger fra det normale. Udover den med kryds markerede begrundelse skal der derfor på de tomme linier anføres en uddybende begrundelse for, hvorfor arealet skal have en ekstraordinær kvælstofkvote, herunder forklaring på hvorfor og hvordan de pågældende arealer afviger fra en normal situation.

Konsulenterklæringen udarbejdes normalt ud fra en konkret besigtigelse i marken, med mindre der kan refereres til tilsvarende marker med samme gødsknings- og dyrkningsforhold, hvor der er beregnet en ekstraordinær kvælstofudvaskning. I konsulenterklæringen gøres der nøje rede for hvad resultatet af besigtigelsen var. Der skal være tale om en ekstraordinær situation med f.eks. ekstrem kraftigt regn- eller stormvejr. For at der er tale om ekstrem regn skal det inden for en periode på mindst 30 dage have regnet mere end 2½ gange normal nedbør. Disse nedbørsoplysninger skal dokumenteres ved DMI's officielle nedbørsmålinger. Falder der inden for 2 sammenhængende dage mere end 2 gange 30 dages normal nedbør anses dette også for ekstremt vejrlig, hvor en konsulenterklæring normalt kan godkendes. Nederst på blanketten anføres konsulentens navn og landøkonomiske forening. Konsulenter, der ikke er ansat i en landøkonomisk forening, men er godkendt af Plantedirektoratet, anfører navn og virksomhedens navn og adresse. Erklæringen skal underskrives og dateres af konsulenten og fremsendes til Plantedirektoratet inden udgangen af planperioden, således at jordbruger kan nå at tilføre den ekstra godkendte gødning inden nedenstående frister:

Korn inden skridning dvs.:
Rug/vinterbyg inden 1. juni
Andet korn inden 20. juni
Spisekartofler inden 25. juli

Fabrikskartofler inden 25. juli

Læggekartofler inden 10. juli

Majs inden 1. august

Roer inden 31. august.

Grønsager

Asier inden 15. august

Rødbede inden 31. august

Rødkål inden 31. august

Græskar inden 15. august

Rosenkål inden 30. september

Løg, herunder såløg inden 15. juli

Stikløg 1. juli

Sætteløg 1. juli

Rodpersille inden 31. august

Knoldselleri inden 31. august

Bagekartofler inden 10. juli (Sidestilles med industrikartofler)

Squash inden 15. august

Porrer 30. september.

Jordbruger må ikke tilføre yderligere gødning før godkendelsen er meddelt skriftligt fra Plantedirektoratet. Kvoten må kun anvendes på de marker der er ansøgt om ekstra kvælstof til. Jordbrugers gødningsplan ajourføres på grundlag af det godkendte. Den godkendte konsulenterklæring skal opbevares i mindst 5 år.